

ใบความรู้เรื่อง การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพและความพร้อม เข้าสู่อาชีพ บทเรียนที่ 8

รายวิชา ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ รหัสวิชา อข11001

ปรัชญา “คิดเป็น” เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีพื้นฐานชีวิตแตกต่างกัน มีวิธีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน มีความต้องการที่แตกต่างกัน แต่ทุกคนล้วนมีความต้องการที่จะมีความสุขเหมือนกัน เมื่อทุกคนต้องการมีความสุขเหมือนกัน จึงต้องมีกระบวนการเพื่อให้เกิดความสุข คือ กระบวนการ “คิดเป็น” โดยมีฐานข้อมูล ด้านวิชาการ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และข้อมูลของตนเอง มาเป็นตัวการในการช่วยตัดสินใจได้แล้ว จึงเลือกหนทางในการดำเนินชีวิต ก็จะทำให้เกิดความสุขจากการตัดสินใจถูกต้อง เมื่อดำเนินการแล้วและยัง เกิดปัญหา หรือยังไม่เกิดความสุข จึงกลับมาย้อนดูความผิดพลาดจากข้อมูลว่าวิเคราะห์ข้อมูลครบหรือยัง แล้วจึงตัดสินใจใหม่ตามวัฏจักร “คิดเป็น” เพื่อการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนแล้วเกิดสุขอย่างอึดภาพ

หลักของการคิดเป็น

1. “คิดเป็น” เชื่อว่าสังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ก่อให้เกิดปัญหา ซึ่งปัญหานั้น สามารถแก้ไขได้
2. คนเราจะแก้ไขปัญหิต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมที่สุด โดยใช้ข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจ อย่างน้อย 3 ประการ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สังคม และวิชาการ
3. เมื่อได้ตัดสินใจแก้ไขปัญหิตด้วยการไตร่ตรองรอบคอบทั้ง 3 ด้านแล้ว ย่อมก่อให้เกิด ความพอใจในการตัดสินใจ และควรรับผิดชอบต่อการตัดสินใจนั้น
4. แต่สังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การคิดตัดสินใจอาจจะต้องเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

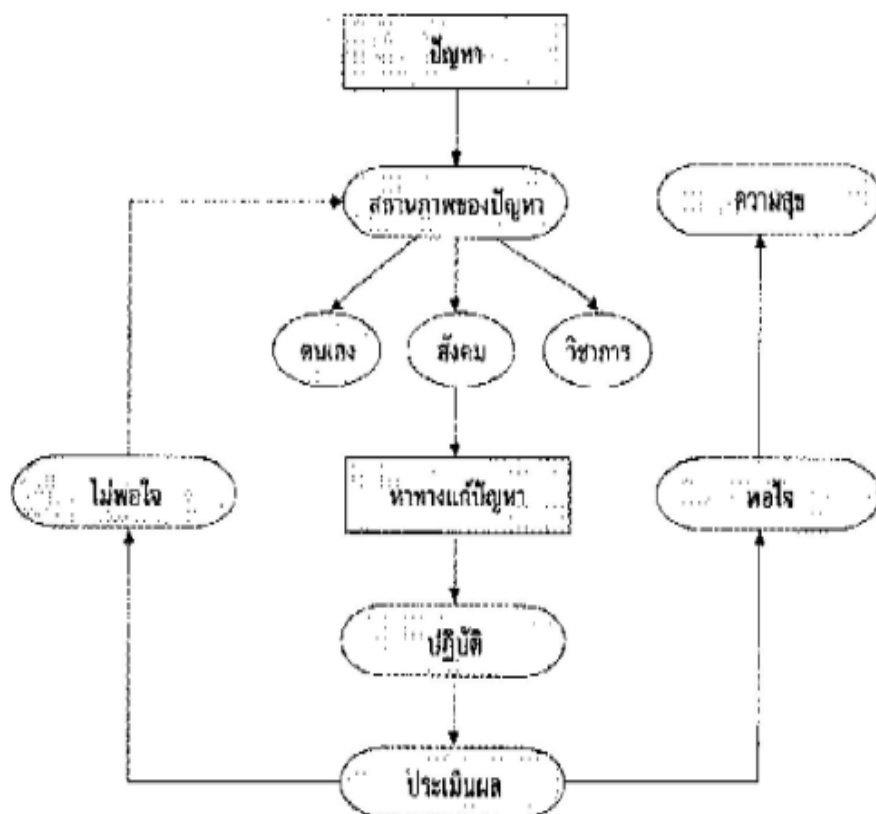
ลักษณะของคนคิดเป็น มี 8 ประการ

1. มีความเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสังธรรมดา สามารถแก้ไขได้
2. การคิดที่ดีต้องใช้ข้อมูลหลาย ๆ ด้าน (ตนเอง สังคม วิชาการ)
3. รู้ว่าข้อมูลเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
4. สนใจที่จะวิเคราะห์ข้อมูลอยู่เสมอ

5. รู้ว่าการกระทำของตนมีผลต่อสังคม
6. ทำแล้ว ตัดสินใจแล้วสบายใจ และเต็มใจรับผิดชอบ
7. แก้ปัญหาชีวิตประจำวันอย่างมีระบบ
8. รู้จักชั่งน้ำหนักคุณค่า

สมรรถภาพของคน “คิดเป็น”

1. เผชิญปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างมีระบบ
2. สามารถที่จะแสวงหาและใช้ข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ในการคิด
แก้ไขปัญหา
3. รู้จักชั่งน้ำหนัก คุณค่า และตัดสินใจหาทางเลือกให้สอดคล้อง
กับค่านิยม ความสามารถ และสถานการณ์ หรือเงื่อนไขส่วนตัวและระดับ
ความเป็นไปได้ของทางเลือกต่าง ๆ กระบวนการไปสู่การคิดเป็น มีดังนี้

แผนภูมิขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหา “คิดเป็น”

1. ขั้นสำรวจปัญหา เมื่อเกิดปัญหาย่อมต้องเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหา
2. ขั้นหาสาเหตุของปัญหา เป็นการหาข้อมูลมาวิเคราะห์ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น เกิดขึ้นได้ อย่างไร มีอะไรเป็นองค์ประกอบของปัญหบ้าง
 - สาเหตุจากตนเอง พื้นฐานของชีวิต ครอบครัว อาชีพ การปฏิบัติตน คุณธรรม ฯลฯ
 - สาเหตุจากสังคม บุคคลที่อยู่แวดล้อม ตลอดจนความเชื่อ ประเพณี ฯลฯ
 - สาเหตุจากขาดวิชาการความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา
3. ขั้นวิเคราะห์หาทางแก้ปัญหา เป็นการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา โดยใช้ข้อมูล ด้านตนเอง สังคม วิชาการ มาประกอบในการวิเคราะห์
4. ขั้นตัดสินใจ เมื่อได้ทางเลือกแล้ว จึงตัดสินใจเลือกแก้ปัญหาในทางที่มีข้อมูลต่าง ๆ พร้อม สมบูรณ์ที่สุด
5. ขั้นตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติ เมื่อตัดสินใจเลือกทางใดแล้ว ต้องยอมรับว่าเป็นทางเลือกที่ดี ที่สุด ในข้อมูล เท่าที่มีขณะนั้น
6. ขั้นปฏิบัติในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้เป็นการประเมินผลพร้อมกันไปด้วย ถ้าเป็นผลที่
 - พอใจ ก็จะได้ว่าพบความสุข เรียกว่า คิดเป็น
 - ไม่พอใจ หรือผลออกมาไม่ได้เป็นไปตามที่คิดไว้ หรือข้อมูลเปลี่ยน ต้องเริ่มต้นกระบวนการคิด แก้ไขปัญหาใหม่

ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มี 3 ด้าน

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับตนเอง คือ ข้อมูลของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ที่ตนเอง มีอยู่ในขณะนั้น อาจจะแบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 ปัจจัยการผลิต เช่น เงินทุน ที่ดิน แรงงาน เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ
 - 1.2 ความถนัดของแต่ละบุคคล การที่จะประกอบอาชีพให้ได้ผลดี จะต้องพิจารณาถึง ความถนัดของตนเองด้วยเสมอ เพราะความถนัดจะช่วยให้การกระทำในสิ่งที่ ตนถนัดนั้นเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว คล่องแคล่ว และมองเห็นช่องทางที่จะ พัฒนาอาชีพให้รัดหน้าได้ดีกว่า คนที่ไม่มีความถนัด ในอาชีพนั้น ๆ แต่ต้อง ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพนั้น ๆ

1.3 ความรักและความจริงใจ เป็นองค์ประกอบที่เกิดจากความรู้สึกภายในของแต่ละ คนซึ่งความรู้สึกมักจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดความมานะ อุตทน กล้าสู้ กล้าเสี่ยง ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจที่สำคัญอย่างหนึ่ง หากการพิจารณา ตัดสินใจมิได้คำนึงถึงสิ่งนี้แล้ว การที่จะประกอบอาชีพอย่างเด็ดเดี่ยว ปัญหาจะลดน้อยลงได้ง่ายในโอกาสต่อไป

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม คือ ข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา หรือจะต้องเข้ามา เกี่ยวข้องที่จะ ส่งผลดี ผลเสีย ต่อการประกอบอาชีพของตน เช่น ทำเลตลาด ส่วนแบ่งของตลาด ทรัพยากรที่เอื้อในท้องถิ่น แหล่งความรู้ ตลอดจนผลที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน หากเลือกอาชีพ นั้น ๆ

3. ข้อมูลที่เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางวิชาการของอาชีพ คือ ข้อมูลความรู้และเทคนิคต่าง ๆ สำหรับการประกอบอาชีพนั้น ๆ เช่น วิธีบังคับให้เกิดผล ผลิตอกนอกฤดูกาล การคำนวณ สูตรปุ๋ย เทคโนโลยีในการผลิตเครื่องมือ เครื่องใช้เอง

เรื่องที่ 2 การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพด้วยการวิเคราะห์ศักยภาพ

การตัดสินใจที่จะดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีวิธีการหลากหลาย เช่น ทำการวิจัย ทดลองทำก่อนลงมือทำจริง การใช้กระบวนการคิดเป็น นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ศักยภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องว่าสามารถดำเนินการประกอบอาชีพได้หรือไม่ ซึ่งเรื่องนี้จะได้ศึกษาต่อไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพโดยการวิเคราะห์ศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่

1. ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลองอากาศ แร่ธาตุ ต่าง ๆ ทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดใช้แล้วหมดไป เช่น แร่ธาตุต่าง ๆ บางชนิดมนุษย์สามารถสร้างทดแทนขึ้นใหม่ได้ เช่น ป่าไม้ เมื่อมนุษย์ตัดไปใช้ประโยชน์แล้วก็สามารถปลูกทดแทนขึ้นใหม่ได้ ดังนั้นการประกอบอาชีพต้องพิจารณาว่าทรัพยากรที่จะต้องนำมาใช้ในการประกอบอาชีพในพื้นที่มีหรือไม่มี เพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่มีผู้ประกอบการต้องพิจารณาใหม่ว่าจะประกอบอาชีพที่ตัดสินใจเลือกไว้หรือไม่ หรือพอจะจัดหาได้ในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งผู้ประกอบการต้องเสียค่าขนส่งจะคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ เช่น ตัดสินใจจะประกอบอาชีพจักสานตะกร้าจากไม้ไผ่ แต่ในพื้นที่ไม่มีต้นไผ่ ซึ่งต้องพิจารณาแล้วว่าประกอบอาชีพนี้ได้หรือไม่ ถ้าต้องการประกอบอาชีพจริง ๆ เนื่องจากตลาดมีความต้องการมาก ก็ต้องคิดต่อไปว่าจะคุ้มค่ากับค่าขนส่งหรือไม่

2. ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ

ในแต่ละพื้นที่จะมีลักษณะภูมิอากาศแตกต่างกัน เช่น ประเทศไทยภาคกลางมีอากาศร้อนภาคใต้มีฝนตกเป็นเวลานาน ภาคเหนือมีอากาศเย็น โดยเฉพาะอาชีพเกษตรกรรมขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศเป็นส่วนใหญ่ เช่น การปลูกลิ้นจี่ ลำไย ต้องการอากาศเย็นจึงจะออกผลได้ แก้วมังกรต้องการอากาศร้อน ทวีปอเมริกา มีอากาศหนาวเย็นมากก็สามารถปลูกพืชเมืองหนาวได้ เช่น เชอร์รี่ แอปเปิ้ล ดังนั้น การปลูกพืชจำเป็นต้องพิจารณาสภาพภูมิอากาศด้วยว่าเหมาะสมกับชนิดของพืชนั้น ๆ หรือไม่

3. ศักยภาพของภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่

สภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกัน เช่น เป็นภูเขา เป็นที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม แต่ละพื้นที่มีผลต่อการประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น

- อาชีพเกษตรกรรม ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ เช่น อาชีพทำนาสามารถทำนาได้ทั้งในที่ราบลุ่ม ที่เราเห็นกันอยู่ทั่วไป แต่ในที่ราบสูงหรือบนภูเขา ก็ทำนาได้โดยไม่ใช้น้ำขึ้นอยู่กับการใช้พันธุ์ข้าว

- อาชีพอุตสาหกรรม ภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งในการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมก็มีผลดี ได้แก่การอยู่ใกล้

แหล่งวัตถุดิบ การคมนาคมสะดวกในการขนส่งสินค้า ถ้าเป็นอาชีพ
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องมีลักษณะภูมิประเทศที่ดึงดูด
นักท่องเที่ยวได้

4. ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่

แต่ละพื้นที่ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศมีศิลปะ วัฒนธรรม
ประเพณีและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ดังนั้นแต่ละพื้นที่สามารถ
นำเอาสิ่งเหล่านี้มาใช้เป็นอาชีพได้ เช่น เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเข้าชม
ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีพื้นบ้าน หรือพาทชมวิถีชีวิต ซึ่งก็จะมีอาชีพอื่น
ๆ เกิดตามมา เช่น การขายของที่ระลึก การนวดแผนไทย การขายอาหาร
ผู้ประกอบการต้องพิจารณาว่าศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตใน
พื้นที่มีความโดดเด่น สามารถนำมาใช้ประกอบอาชีพได้หรือไม่

5. ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

ทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ หมายถึง ความรู้ ความสามารถของ
มนุษย์ที่เป็นภูมิปัญญาทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้านการประกอบอาชีพ
ต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น ๆ เช่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีภูมิปัญญา
ทำมิดอรัญญิก ปลาตะเพียนจากใบลาน งานหล่อทองเหลือง ดังนั้น
ทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่มีผลต่อการประกอบอาชีพ ซึ่งต้อง
นำมาพิจารณาว่าอาชีพที่จะตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนั้นในพื้นที่มีภูมิปัญญา
ที่จะเรียนรู้ใช้

เป็นความรู้หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้หรือไม่ การ
ประกอบอาชีพจะประสบความสำเร็จ มากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้น
อยู่กับการวิเคราะห์ศักยภาพด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบ
อาชีพ อย่างมีประสิทธิภาพ จะวิเคราะห์ศักยภาพใดบ้างนั้นขึ้นอยู่กับ
อาชีพนั้น ๆ เช่น

- กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ศักยภาพที่ต้องวิเคราะห์ ได้แก่
ทรัพยากรธรรมชาติ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ ทรัพยากร
มนุษย์

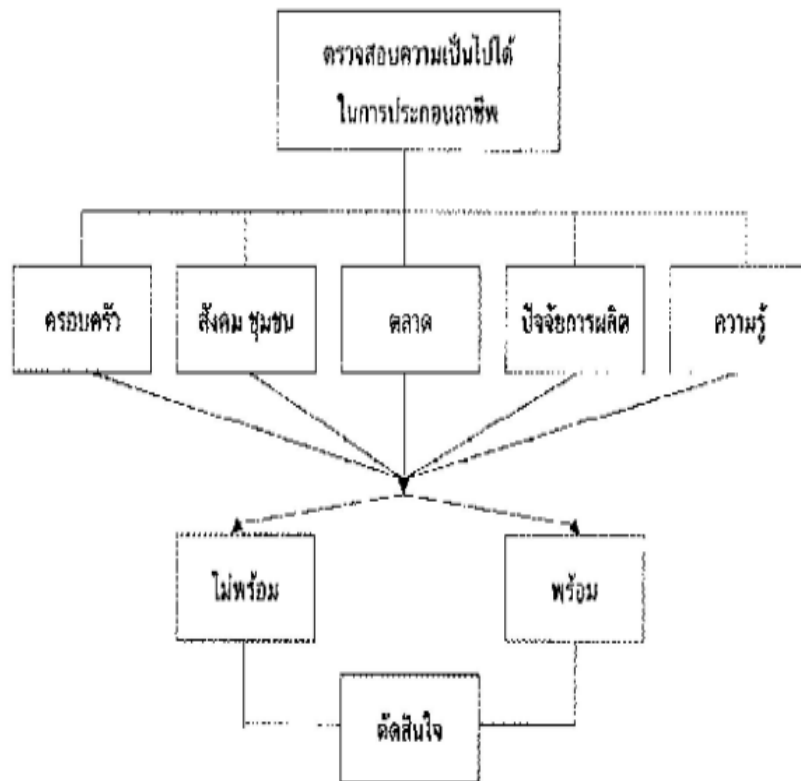
- กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรม ศักยภาพที่ต้องวิเคราะห์ ได้แก่
ทรัพยากรธรรมชาติ ที่ต้องอยู่ใกล้ แหล่งวัตถุดิบ ลักษณะ
ภูมิประเทศ เพื่อสะดวกในการขนส่ง ถ้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวต้อง
คำนึงถึงสภาพภูมิอากาศ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต

- กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรม ศักยภาพที่ต้องวิเคราะห์ ได้แก่
ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิอากาศ
ภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้ง
- กลุ่มอาชีพความคิดสร้างสรรค์ ศักยภาพที่จำเป็นมาก
ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ผลิต
งานใหม่ ๆ
- กลุ่มอาชีพอำนาจการและอาชีพเฉพาะทาง ศักยภาพที่
ต้องวิเคราะห์ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติลักษณะภูมิอากาศ ภูมิประเทศ
ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต และทรัพยากรมนุษย์

เรื่อง ความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพ

เรื่องที่ 1 ตรวจสอบความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ

เมื่อตัดสินใจว่าจะประกอบอาชีพใดแล้ว เพื่อให้เกิดความมั่นใจ
และเชื่อมั่นว่าอาชีพที่เลือกนั้นจะสามารถดำเนินการได้ตลอดรอดฝั่ง
จำเป็นต้องวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ ถึงแม้ว่าจะตรวจสอบ
ข้อมูล 3 ด้าน จากกระบวนการคิดเป็นแล้ว ควรตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งใน
ด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนทำให้ธุรกิจ ล่มเหลวได้ ได้แก่ ครอบคลุม สังคม
ชุมชน ตลาด ความพร้อมของปัจจัยการผลิต ความยากง่ายในการ
ดำเนินงาน

1. ครอบครัว ครอบครัวในที่นี้ คือ สมาชิก ภรรยา ลูก ๆ รวมทั้งปู่ย่า ตายาย ซึ่งมีส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ต้องมีความเห็นตรงกัน ถ้าขัดแย้งกันตั้งแต่แรกการดำเนินงานจะไม่ราบรื่น ถ้าเป็นความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ควรจะต้องทบทวน มีการร่วมกันคิด ร่วมทำร่วมตัดสินใจทั้งกระบวนการ

2. สังคม ชุมชน หมายถึง สถานที่ประกอบอาชีพ สังคม ชุมชน ยอมรับไหม ควรเป็นอาชีพที่ไม่ส่งผลเสียต่อสังคม ชุมชน หรือต้องมีวิธีการแก้ไข เช่น เสียงดัง กลิ่นเหม็น ทำลายสิ่งแวดล้อม มิฉะนั้นจะเกิดการฟ้องร้องกันขึ้นก็จะทำให้อาชีพไม่ยั่งยืน

3. ตลาด หมายถึง มีการเตรียมตลาดรองรับสินค้าซึ่งได้จัดเตรียมไว้หรือยัง ช่วงใดถ้ามีการรับประกัน สินค้าได้ยิ่งดี มีโอกาสขายได้หรือไม่มากนักแค่นั้น มีคู่แข่งมากนักเพียงใดจะขายสู้กับคู่แข่งได้หรือไม่ จะใช้กลยุทธ์ทางการตลาด อย่างไรจึงจะจูงใจลูกค้า

4. ความพร้อมของปัจจัยการผลิต ปัจจัยการผลิต เช่น เงินทุน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน การประกอบอาชีพต้องใช้เงินทุน พิจารณาว่าตนเองมีเงินทุนหรือยัง ถ้ามีไม่พอจะหาได้จากแหล่งใดบ้าง

แรงงาน อาชีพนี้ทำคนเดียวได้หรือไม่ หรือจำเป็นต้องมีผู้ร่วมงานด้วย ถ้าจำเป็น ต้องมีจะหาได้หรือไม่อย่างไร วัสดุ อุปกรณ์ ต้องใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์อะไรบ้าง จำนวนเท่าใด หาซื้อได้ ที่ไหน วัตถุดิบ จะหาซื้อ จากแหล่งใด ไปซื้อเองหรือมีผู้ขายนำมาส่งถึงที่

5. ความยากง่ายในการดำเนินงาน การดำเนินงานเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถในการผลิตอาจ จะต้องกลับไปตรวจสอบกระบวนการ ผลิตว่ามีขั้นตอนใดยาก ควรเตรียมศึกษาไว้ล่วงหน้าเพื่อเตรียมพร้อม เมื่อถึงขั้นตอนนี้

หนังสือช่องทางการเข้าสู่อาชีพ = ที่มา : <https://bit.ly/3GIQLOh>